

Helsingin kaupungin kirjaamo, maankäyttö- ja kaupunkirakenne
PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

18.3.2026 saapunut lausuntopyyntö

Lausunto vesihuollon toiminta-alueen määrittämisestä Östersundomin alueella (HEL 2025-000357 T 14 04 00)

Helsingin kaupunki on pyytänyt 18.3.2026 Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukselta lausuntoa vesihuollon toiminta-alueesta Östersundomin alueella 20.4.2026 mennessä.

Menettelystä ja uudistuneen vesihuoltolain siirtymäsäännöksistä

Vesihuoltolakia muutettiin vuoden 2026 alusta voimaan tulleella säädösmuutoksella 1087/2025. Muutoksen yhteydessä myös toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksiin sekä toiminta-alueen hyväksymismenettelyyn tuli muutoksia. Lakimuutosta koskevan siirtymäsäännöksen mukaan kuitenkin hallintoviranomaisessa lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Näin ollen myös sellaiset toiminta-alueen hyväksymistä koskevat asiat, jotka olivat vireillä ennen vuodenvaihdetta 2025–2026, tulee siirtymäsäännöksen mukaan käsitellä loppuun lakiuudistusta edeltäneiden säännösten mukaisesti.

Lakimuutoksen 1087/2025 siirtymäsäännöksissä todetaan myös, että kunnan on tarkistettava ennen 1.1.2026 voimassa olleen vesihuoltolain mukaisesti hyväksytyt toiminta-alueet uudistuneen lain mukaisiksi viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli 1.1.2031 mennessä. Nyt lausuttavassa asiassa toiminta-alueen hyväksymistä koskeva asia tulee edellä sanotusti käsitellä loppuun ennen 1.1.2026 lakimuutosta voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Tämän vuoksi velvoite päivittää toiminta-alue uuden lain säännösten mukaisiksi 1.1.2031 mennessä koskee myös lausuttavaa toiminta-aluetta, vaikka toiminta-alueen hyväksymispäätös tehtäisiinkin uuden lain voimaantulon (1.1.2026) jälkeen.

Vesihuoltolain muutoksen 1087/2025 siirtymäajat huomioiden toiminta-alueiden päivittäminen uuden lain mukaisiksi on tarkoituksenmukaista tehdä siten, että päivitystyöhön ryhdytään kunnan vesihuoltosuunnitelman laatimisen jälkeen, jolloin vesihuoltosuunnitelmaa voidaan käyttää tausta-aineistona toiminta-alueita hyväksyttäessä.

Kaupungin ehdotus toiminta-alueesta

Helsingin kaupunki on pyytänyt Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen lausuntoa Östersundomin alueen toiminta-alueen muuttamisesta. Asiassa tarkoituksena on siirtää Sipoon Veden toiminta-alueeseen nykyisin kuuluva Östersundomin alue osaksi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) toiminta-aluetta.

Taustalla on Sipoon kunnan, Sipoon Veden ja perustettavan Östersundomin Vesi Oy:n Helsingin kaupungille tekemä aloite, jonka mukaisesti Sipoon Veden nykyinen toiminta-alue siirrettäisiin Sipoon omistamalle Östersundomin Vesi Oy:lle, ja näin Östersundomin alueen vesihuolto eriytettäisiin oman yhtiön vastuulle. Helsingin kaupungin tarkoituksena on samassa yhteydessä hylätä Sipoon aloite ja hyväksyä toiminta-alue HSY:lle. Toiminta-alueen alueelliseen rajaukseen ei olla esittämässä muutoksia nykyisestä.

Nykyisin Östersundomissa toimiva Sipoon Vesi vastaa tällä hetkellä noin 1 400 asukkaan vesihuollosta. Kaavoituksen myötä alueelle ollaan suunnittelemassa noin 35 000 asukkaan sallivaa yhdyskuntakehitystä sekä laajoja työpaikka-alueita. Vesihuoltopalvelun järjestämisen kannalta alueella suunniteltu yhdyskuntakehitys tulee edellyttämään mittavia vesihuollon investointeja.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen vesihuoltoyksikön lausunto

Elinvoimakeskus pitää toiminta-alueen päivittämistä Östersundomissa erittäin tarpeellisena. Toiminta-alueen ei voi katsoa tällä hetkellä olevan ajantasainen, sillä Helsingin kaupunki ei ole vahvistanut sitä 2009 tapahtuneen alueliitoksen jälkeen.

Östersundomin alueella on tapahtunut merkittäviä muutoksia suunnitellussa yhdyskuntakehityksessä nykyisen toiminta-alueen hyväksymisen jälkeen. Suunniteltu yhdyskuntakehitys tulee oletettavasti edellyttämään toiminta-alueen laajentamista lähitulevaisuudessa. Koska nyt käsiteltävän menettelyn tarkoitus on kuitenkin ainoastaan ratkaista se, mikä laitos tarjoaa alueella vesihuoltopalvelua jatkossa, ei elinvoimakeskus tässä yhteydessä ota kantaa toiminta-alueen alueelliseen laajuuteen. Elinvoimakeskus katsoo, että toiminta-alueen alueellista laajuutta tulee tarkastella viimeistään siinä vaiheessa, kun toiminta-alue päivitetään uudistuneen vesihuoltolain mukaiseksi.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus ei ole aiemmassa lausuntokäytännössään lähtökohtaisesti ottanut kantaa siihen, mille laitoksille toiminta-alueita hyväksytään, vaan on keskittynyt lähinnä siihen, että toiminta-alueet ovat laajuudeltaan riittäviä, ja että valitulla laitoksella on riittävä kyky vesihuollosta huolehtimiseen vesihuoltolain edellyttämällä tavalla.

Vesihuoltolain 8 §:n mukaan toiminta-alueen tulee olla sellainen, että vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti ja että vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi. Vesihuoltolain 18 §:n mukaan maksujen tulee olla sellaiset, että niillä katetaan pitkällä aikavälillä vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset.

Lausuntopyynnön mukana lähetetyssä aineistossa on arvioitu eri toimijoiden (HSY ja Östersundomin Vesi Oy) mahdollisuuksia vesihuollosta huolehtimiselle melko kattavasti. Esitetyn aineiston perusteella vaikuttaa, että Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan molemmat toimijat voisivat kyetä huolehtimaan alueen vesihuollosta, mutta HSY:n edellytykset on arvioitu paremmiksi. Aineiston perusteella myös elinvoimakeskuselle muodostuu vaikutelma, että edellytykset vesihuollosta huolehtimiselle voisivat olla olemassa molemmilla laitoksilla.

Elinvoimakeskus pitää lausuntopyynnössä esitettyä menettelyä hyvin poikkeuksellisenä. Käytännössä vesihuollon toteuttaminen HSY:n toimesta on ajateltu tehtävän niin, että

alueelle rakennetaan kokonaan uusi verkosto, jolloin myös nykyiset Sipoon Veden verkostoon liittyneet kiinteistöt liittyvät uuteen verkostoon. Tämä edellyttää nykyisten liittämissopimusten irtisanomista sitä mukaa kuin HSY:n suunniteltu uusi verkosto laajenee. Mikäli toiminta-alue siirretään HSY:n vastattavaksi esitetyllä tavalla on tärkeää varmistua siitä, että alueen nykyisten liittyjien vesihuoltopalvelut toimivat siirtymän aikana keskeytyksettä.

Elinvoimakeskukseksi lähetetyn aineiston perusteella nykyisin Sipoon Veteen liittyneiden kiinteistöjen maksamat liittymismaksut ovat palautuskelpoisia, minkä vuoksi asukkaille ei aiheutuisi taloudellista riskiä kaksinkertaisista liittymismaksuista, vaikka asiakkaat liittyisivät HSY:n verkostoon. Esitystä on kuitenkin elinvoimakeskuksen näkemyksen mukaan aiheellista arvioida myös siitä näkökulmasta, että nykyisten liittyjien liittymismaksujen palauttaminen tulisi oletettavasti aiheuttamaan Sipoon Vedelle merkittäviä kustannuksia. Tältä osin arviointiin liittyy elinvoimakeskuksen näkemyksen mukaan oleellisesti jäljempänä selostettu toiminta-aluepäätösten pysyvyysnäkökulma.

Vaikka toiminta-aluetta ei ole esitetty rajauksiltaan supistettavaksi, on päätösmenettelyssä elinvoimakeskuksen näkemyksen mukaan syytä huomioida korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännössä korostettu toiminta-aluepäätöksen pysyvyysnäkökulma. Korkein hallinto-oikeus on vakiintuneesti todennut toiminta-alueen hyväksymistä koskevan päätöksen olevan kiinteistöjen käyttöön ja vesihuollon järjestämisvastuusiin liittyvä hallintopäätös, jonka tietynasteista pysyvyyttä on pidettävä tärkeänä. Tämä korostaa toiminta-aluepäätöksen muuttamiselta edellytettäviä perusteluja ratkaisun oikeuttajana.

Lopuksi elinvoimakeskus muistuttaa kuntaa:

- Toimittamaan tiedoksi toiminta-alueen hyväksymispäätös liitteineen. Kunnan päätös ja pyydetyt aineistot tulee toimittaa osoitteeseen kirjaamo.kaakkois-suomi@elinvoimakeskus.fi.
- Esittämään hyväksytty toiminta-alue tietoverkossa yleisesti saatavilla olevassa kartassa vesihuoltolain mukaisesti. Uudistetun vesihuoltolain mukaisesti ”*Kunta vastaa siitä, että toiminta-alue tiedot toimitetaan koneluettavana paikkatietona Suomen ympäristökeskukselle ilman aiheetonta viivytystä.*”. Vaikka valmisteilla oleva toiminta-aluepäätös käsitellään aiemmin voimassa olleen lain mukaan, on kunnalla nyt jo mahdollisuus hyödyntää tähän tarkoitukseen kehitettyä palvelua: <https://taavetti.syke.fi/>. Toimittamalla hyväksytyn toiminta-alueaineiston Taavettiin aineisto on esitetty tietoverkossa vesihuoltolain mukaisesti, eikä kunnan tarvitse viedä sitä omille nettisivuilleen. Omille sivuille on kuitenkin hyvä lisätä linkki vesi.fi-sivuston karttapalveluun, josta toiminta-alueet jatkossa ovat katseltavissa.
- Esittämään myös mahdollisten muiden kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten toiminta-alueet tietoverkossa.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt vesitalousasiantuntija Niina Kosunen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Heidi Rauhamäki.

Asian valmisteluun on osallistunut johtava vesihuoltolakimies Aki Huttunen.

Jakelu	Helsingin kaupunki
Tiedoksi	Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) Sipoon kaupunki Sipoon Vesi Östersundomin Vesi Oy Ympäristönsuojeluviranomainen Terveystensuojeluviranomainen

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus

PL 30, 00072 Elinvoimakeskus
Puhelinvaihte 0295 036 100
kirjaamo.kaakkois-suomi@elinvoimakeskus.fi
www.elinvoimakeskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Tämä asiakirja KAS/530/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAS/530/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kosunen Niina 15.04.2026 15:56

Ratkaisija Rauhamäki Heidi 15.04.2026 16:11